

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका अप्राविधिक तर्फ प्रशासन सेवा, विविध समूह, महिला विकास उपसमूह, अधिकृतस्तर सातौं तहको (महिला विकास अधिकृत) पदको खुला र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

पाठ्यक्रमलाई निम्न अनुसार विभाजन गरिएको छः

लिखित परीक्षा (Written Examinations):- प्रथम चरण	पूर्णाङ्क:- १००
द्वितीय चरण	पूर्णाङ्क:- २००
अन्तिम चरण:- कम्प्यूटर सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता	पूर्णाङ्क:- ६०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. लिखित परीक्षा (Written Examination):- प्रथम चरण (First Phase)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या x अङ्क	समय
प्रथम	सामान्य ज्ञान र अभिरूचि परीक्षण	१००	४०	वस्तुगत: बहुवैकल्पिक (MCQs)	५० प्रश्न x २ अङ्क	४५ मिनेट

२. लिखित परीक्षा (Written Examination):- द्वितीय चरण (Second Phase)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या x अङ्क	समय
द्वितीय	समसामयिक विषय	१००	४०	विषयगत (Subjective)	४ प्रश्न x ५ अङ्क ८ प्रश्न x १० अङ्क	३ घण्टा
तृतीय	लैङ्गिकता र विकास	१००	४०	विषयगत (Subjective)	१० प्रश्न x १० अङ्क	३ घण्टा

३. अन्तिम चरण:- कम्प्यूटर सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता (Skill Test, Group Test & Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक (Practical)	२० मिनेट
सामूहिक परीक्षण (Group Test)	१०	समूहमा व्यक्तिगत प्रस्तुति (Individual Presentation in Group)	३० मिनेट
व्यक्तिगत अन्तर्वार्ता (Individual Interview)	४०	मौखिक (Oral)	-

द्रष्टव्यः

- यो पाठ्यक्रम योजनालाई लिखित परीक्षा (प्रथम र द्वितीय चरण) तथा कम्प्यूटर सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ता (अन्तिम चरण) गरी दुई भागमा विभाजन गरिएको छ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अङ्ग्रेजी अथवा नेपाली र अङ्ग्रेजी दुवै हुनेछ।

३. वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको उत्तर सही दिएमा प्रत्येक उत्तर बापत २ (दुई) अङ्क प्रदान गरिने छ भने गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ। तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन।
४. परीक्षामा कुनै पनि प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) र मोबाइल फोन वा अन्य कुनै विद्युतीय उपकरण प्रयोग गर्न पाइने छैन।
५. विषयगत प्रश्नको लागि तोकिएका अङ्कका हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ।
६. परीक्षामा सोधिने प्रश्न संख्या, अङ्क र अङ्कभार सम्बन्धित पत्र/विषयमा उल्लेख भए अनुसार हुनेछ।
७. द्वितीय पत्र (विषयगत प्रश्न हुने पत्र) का हकमा प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तर पुस्तिकाहरू हुनेछन्। परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डका प्रश्नहरूको उत्तर सोही खण्डको उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ।
८. यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
९. प्रथम चरण (First Phase) को लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरण (Second Phase) को लिखित परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ।
१०. लिखित परीक्षाको प्रथम चरण (First Phase) मा प्राप्त गरेको प्राप्ताङ्कको शत प्रतिशत अङ्क तथा द्वितीय चरण (Second Phase) को प्राप्ताङ्कहरू जोडि कुल अङ्कको आधारमा लिखित परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरिनेछ।
११. लिखित परीक्षामा छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
१२. लिखित परीक्षा, अन्तिम चरणको कम्प्युटर सीप परीक्षण, सामूहिक परीक्षण र अन्तर्वार्ताको कुल अङ्क योगका आधारमा परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।
१३. पाठ्यक्रम लागु मिति:- २०८१/०६/२०

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका अप्राविधिक तर्फ प्रशासन सेवा, विविध समूह, महिला विकास उपसमूह, अधिकृतस्तर सातौं तहको (महिला विकास अधिकृत) पदको खुला र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- सामान्य ज्ञान र अभिरुचि परीक्षण
Part (A)

1. सामान्य ज्ञान ३० प्रश्न x २ अङ्क = ६० अङ्क
- 1.1 भूगोल:- नेपाल तथा विश्वको भौतिक, सामाजिक र आर्थिक भूगोल
- 1.2 इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था:-
- 1.2.1 विश्वका प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू
- 1.2.2 नेपालको प्राचीनकाल तथा मध्यकालको राजनीतिक, आर्थिक एवं सामाजिक सांस्कृतिक अवस्था र आधुनिक नेपालको इतिहास
- 1.2.3 नेपालमा लोकतन्त्रको लागि भएका जनआन्दोलनहरू
- 1.2.4 नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जातजाति, भाषा, साहित्य र कला
- 1.3 शासनपद्धति र शासन:- संविधान, राजनैतिक व्यवस्था, अधिकारमा आधारित सवाल/विषयहरू र नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम
- 1.4 आर्थिक विकास
- 1.4.1 नेपालमा विकासका पूर्वाधारहरू (कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, यातायात, सञ्चार, शिक्षा, स्वास्थ्य र विद्युत)
- 1.4.2 नेपालको अर्थतन्त्रसँग सम्बद्ध योजना, स्रोत/साधनहरूको परिचालन, वृद्धि विकास तथा रोजगार सम्बन्धी सवाल/विषयहरू
- 1.4.3 नेपालको विश्वसँगको आर्थिक गतिविधिहरू
- 1.5 दिगो विकास, वातावरणीय पारिस्थिति, पर्यावरणीय संरक्षण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, जनसांख्यिकी, शहरीकरण, बसोवास, प्रदूषण, प्राकृतिक स्रोत तथा राष्ट्रिय सम्पदाहरूको संरक्षण सम्बन्धी सामान्य सवालहरू
- 1.6 विज्ञान र प्रविधि
- 1.6.1 प्रमुख वैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरू, प्रसिद्ध वैज्ञानिकहरू र तिनको योगदान
- 1.6.2 विज्ञान प्रविधिले मानव जीवन र समाजमा पारेको प्रभाव
- 1.6.3 क्रमविकाश (evolution), वंशाणु, स्वास्थ्य र रोगबारे सामान्य जानकारी
- 1.7 अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/संस्था
- 1.7.1 सार्क सदस्य राष्ट्रहरू तथा चीन, संयुक्त राज्य अमेरिका, संयुक्त अधिराज्य, रुस, फ्रान्स, जर्मनी, स्वीजरल्यान्ड र जापानसँग नेपालको सम्बन्ध
- 1.7.2 संयुक्त राष्ट्रसंघ प्रणाली, बहुपक्षीय व्यवस्थापन र नेपाल

- 1.8 अन्तर्राष्ट्रिय, राष्ट्रिय र कोशी प्रदेश का महत्वपूर्ण समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू: राजनीतिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, आर्थिक, वैज्ञानिक, खेलकूद, पुस्तक, पुरस्कार, कला, साहित्य र संगीतसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण घटना, व्यक्तित्व तथा विचारकहरू

Part (B)

2. **Aptitude Test**

20x2=40 Marks

- 2.1 Verbal reasoning such as series, analogy, classification, coding-decoding, insert the missing character, common property, matrices, direction and distance sense test, ranking order, assertion and reason, induction, courses of action

5x2=10 Marks

- 2.2 Non-verbal reasoning such as series analogy, classification, Venn diagrams, matrices, construction of squares and triangles and figure formation and analysis, dot situation, water images, mirror images, embedded figures 5X2=10 Marks

- 2.3 Quantitative aptitude such as arithmetical reasoning/operation, percentage, fraction, decimal, ratio, average, loss, profit, date/calendar, time and work

5X2=10 Marks

- 2.4 General mental ability, logical reasoning and analytical ability 5X2=10 Marks

प्रथम पत्र (सामान्य ज्ञान तथा अभिरुचि परीक्षण) को सामान्य ज्ञान Part (A) का पाठ्यक्रमका एकाईहरूबाट निम्नानुसार प्रश्नहरू सोधिनेछ ।

Table of Specification

Unit No	Contents Title	No. of items
1.1	भूगोल	4
1.2	इतिहास, संस्कृति र सामाजिक व्यवस्था	4
1.3	शासन पद्धति र शासन	2
1.4	आर्थिक विकास	3
1.5	दिगो विकास, वातावरणीय पारिस्थिति,....	3
1.6	विज्ञान र प्रविधि	3
1.7	अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ/ संस्था	3
1.8	अन्तर्राष्ट्रिय, राष्ट्रिय र कोशी प्रदेशका महत्वपूर्ण समसामयिक घटना तथा नवीनतम गतिविधिहरू	8
	Total	30

प्रदेश लोक सेवा आयोग
कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका अप्राविधिक तर्फ प्रशासन सेवा, विविध समूह, महिला विकास उपसमूह, अधिकृतस्तर सातौं तहको (महिला विकास अधिकृत) पदको खुला र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- समसामयिक विषय
खण्ड (A) - २५ अंक

१. सार्वजनिक व्यवस्थापन

- १.१ सार्वजनिक व्यवस्थापनको परिचय र कार्यक्षेत्र
- १.२ कर्मचारी व्यवस्थापनका विविध पक्षहरु: भर्ना, छनौट, नियुक्ति, पदस्थापन, बढुवा, तलब सुविधा, उत्प्रेरणा, वृत्ति विकास, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन र अवकाश
- १.३ संगठन: अवधारणा, प्रकृति, प्रकार र संगठनात्मक विकास
- १.४ सार्वजनिक व्यवस्थापनमा निर्देशन, नियन्त्रण, पदसोपान, निर्णय प्रक्रिया, नेतृत्व, समन्वय, अधिकार प्रत्यायोजन र निक्षेपण, सुपरिवेक्षण, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
- १.५ नेपालको सार्वजनिक प्रशासनको विकासक्रम, आधारभूत संरचना, विशेषता, सुधारका प्रयास एवं चुनौती
- १.६ व्यवस्थापन परीक्षण
- १.७ व्यवसायिकता, अनुशासन र आचार-संहिता
- १.८ नागरिकबाट सार्वजनिक कार्यहरुको मूल्याङ्कन: सार्वजनिक सुनुवाइ, सामाजिक परीक्षण, सार्वजनिक परीक्षण र तेस्रो पक्ष मूल्याङ्कन
- १.९ सार्वजनिक व्यवस्थापनका नवीनतम् अवधारणा
- १.१० सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा कम्प्यूटर, इन्टरनेट, सामाजिक सञ्जाल, सूचना तथा सञ्चार प्रविधिको प्रयोग, अवसर तथा चुनौती

खण्ड (B) - २५ अंक

२. राज्य व्यवस्था र कानून

- २.१ राज्य व्यवस्थाको परिचय तथा सञ्चालनको सिद्धान्त
- २.२ नेपालमा संवैधानिक विकास
- २.३ नेपालको संविधान
 - २.३.१ विशेषताहरु, कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका
 - २.३.२ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरु
 - २.३.३ संवैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरुको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- २.४ मानव अधिकार
- २.५ नागरिक चेतना, नागरिकका कर्तव्य र जिम्मेवारी
- २.६ कानूनका स्रोतहरु तथा नेपालमा कानून निर्माण प्रक्रिया
- २.७ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद

- २.८ राज्यशक्तिको बाँडफाँड तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार
- २.९ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको अन्तरसम्बन्ध
- २.१० भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५८
- २.११ स्थानीय कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र आर्थिक कार्य प्रणाली सम्बन्धी जानकारी

खण्ड (C) - २५ अंक

३. सामाजिक आर्थिक मामिलाहरू

- ३.१ सामाजिक न्याय तथा समानता
- ३.२ सामाजिक एवं सांस्कृतिक रुपान्तरण
- ३.३ सामाजिक संरक्षण, सामाजिक सुरक्षा तथा जिम्मेवारी
- ३.४ सांस्कृतिक विविधता र सामाजिक परिचालन
- ३.५ श्रोत/साधनहरूको वितरणमा न्याय: असमानता एवं सीमान्तीकरण (प्रादेशिक, जातजातिगत, लैङ्गिक, ग्रामीण तथा शहरी)
- ३.६ जनसंख्या (बसोबास, बसाईसराई, शहरीकरण, प्रौढावस्था, शरणार्थी, विस्थापित जनसंख्या)
- ३.७ ज्वलन्त विषयहरू: गरीबी, बेरोजगारी, जनस्वास्थ्य, खाद्य सुरक्षा, सामाजिक सुरक्षा, ऊर्जा संकट र दिगो विकास
- ३.८ आर्थिक वृद्धि तथा आर्थिक विकास
- ३.९ स्थानीय तहको आर्थिक विकासको सम्भावना
- ३.१० आर्थिक विकासका प्रमुख पक्षहरू: कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार तथा मानव संशाधन
- ३.११ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका
- ३.१२ व्यापार, बजार र श्रम उदारीकरण

खण्ड (D) - २५ अंक

४. विविध

- ४.१ सार्वजनिक सेवाको अवधारणा, कार्य, विशेषता र भूमिका
- ४.२ राजनैतिक तटस्थता र प्रतिवद्धता
- ४.३ सार्वजनिक कोषको सदुपयोग, सदाचार र नैतिकता
- ४.४ सार्वजनिक-निजी साझेदारी (Public- Private Partnership)
- ४.५ संघीय प्रणाली र नेपालमा संघीयता
- ४.६ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहहरू बीच अन्तरसम्बन्ध र समन्वय
- ४.७ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा सरकारी सेवा सञ्चालन सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था र क्षेत्राधिकार
- ४.८ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- ४.९ योजना प्रणाली र आवधिक योजना (संघीय र कोशी प्रदेश)
- ४.१० सार्वजनिक खरीद व्यवस्थापन र यस सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
- ४.११ लेखा प्रणालीको सिद्धान्त र नेपाल सरकारको श्रेस्ता प्रणाली सम्बन्धी संक्षिप्त परिचय
- ४.१२ प्रदेश निजामती सेवा ऐन, २०७९ र प्रदेश निजामती सेवा नियमावली, २०८१ (कोशी प्रदेश)
- ४.१३ स्थानीय सरकारी सेवा (गठन तथा सञ्चालन) ऐन, २०८० (कोशी प्रदेश)

यस पाठ्यक्रमका खण्ड/एकाईहरूबाट सोधिने प्रश्नहरूको संख्या यथासम्भव निम्नानुसार हुनेछ।

द्वितीयपत्रका खण्ड	A	B	C	D	जम्मा प्रश्न संख्या
अङ्कभार	२५	२५	२५	२५	
छोटो उत्तर प्रश्न	१	१	१	१	४
लामो उत्तर प्रश्न	२	२	२	२	८
जम्मा प्रश्न संख्या	३	३	३	३	१२

प्रदेश लोक सेवा आयोग

कोशी प्रदेश, विराटनगर

प्रदेश निजामती सेवा तथा स्थानीय सरकारी सेवा अन्तर्गतका अप्राविधिक तर्फ प्रशासन सेवा, विविध समूह, महिला विकास उपसमूह, अधिकृतस्तर सातौं तहको (महिला विकास अधिकृत) पदको खुला र अन्तर तह प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

तृतीय पत्र : लैङ्गिकता र विकास (Gender and Development)

खण्ड (A) - २० अङ्क

१. लैङ्गिक अवधारणा
 - १.१ लिङ्ग र लैङ्गिकता (Sex and Gender)
 - १.२ स्त्रीत्व र पुरुषत्व (Femininity and Masculinity)
 - १.३ लैङ्गिक सामाजिकीकरण (Gender Socialization)
 - १.४ पितृसत्ता र नारीवाद (Patriarchy and Feminism)
 - १.५ लैङ्गिक भूमिका र शक्ति सम्बन्ध
 - १.६ व्यावहारिक तथा रणनीतिक आवश्यकता
 - १.७ लैङ्गिक समानता तथा समता (Gender Equality and Equity)
 - १.८ संशाधन तथा अवसरमाथिको पहुँच र नियन्त्रण
 - १.९ लैङ्गिक विभेद (Gender Discrimination)
 - १.१० लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक- LGBTI
२. महिला अधिकार (Women's Rights)
 - २.१ नेपालमा महिला आन्दोलन र यसका उपलब्धीहरू
 - २.२ महिलाका अधिकार (Women's Rights)
 - २.३ नेपालको संविधानमा महिलाका हकहरू
 - २.४ अवसर र चुनौतिहरू

खण्ड (B) - ३० अङ्क

३. महिला सशक्तीकरण
 - ३.१ नेपाली महिलाको स्थिति – जनसाङ्ख्यिक, सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक
 - ३.२ महिलाको बहुआयमिक भूमिका (Multiple roles of women)
 - ३.२.१ पुनरुत्पादक भूमिका (Reproductive role)
 - ३.२.२ उत्पादक भूमिका (productive role)
 - ३.२.३ सामुदायिक भूमिका (Community role)
 - ३.२.४ प्रतिनिधिमूलक भूमिका (Constituency role)
 - ३.३ महिलाको कार्यबोझ (Women's workload)
 - ३.४ गरिबीको दुष्चक्रमा महिला (Women in vicious circle of poverty)
 - ३.५ महिला सशक्तीकरणका आयामहरू- सामाजिक, आर्थिक, राजनीतिक
 - ३.६ सामाजिक परिचालन, सहभागीता र सञ्जालीकरण (Social mobilization, Participation and Networking)

- ३.७ समूह गतिशीलता (Group dynamics)
- ३.८ महिलाका लागि लक्षित कार्यक्रम
- ४. **लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा (Gender-based violence)**
 - ४.१ लैङ्गिकतामा आधारित हिंसा: कारण र परिणाम
 - ४.२ प्रथा परम्पराका नाममा हुने हिंसा (Violence based on social traditions and practices)
 - ४.३ घरेलु हिंसा (Domestic violence)
 - ४.४ मानव बेचबिखन (Human trafficking) तथा ओसार पसार नियन्त्रण
 - ४.५ महिला हिंसाविरुद्ध पुरुषको संलग्नता

खण्ड (c) -३० अङ्क

- ५. **विकासमा लैङ्गिक दृष्टिकोण**
 - ५.१ कल्याणकारी सोच
 - ५.२ विकासमा महिला (WID)
 - ५.३ महिला र विकास (WAD)
 - ५.४ लैङ्गिकता र विकास (GAD)
 - ५.५ अधिकारवादी अवधारणा
 - ५.६ लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशी
- ६. **लैङ्गिक समानता मापक सूचाङ्कहरू (Gender Equity Measure Indices)**
 - ६.१ लैङ्गिक विकास सूचाङ्क (Gender Development Index- GDI)
 - ६.२ लैङ्गिक सशक्तीकरण मापक (Gender Empowerment Measure – GEM)
 - ६.३ मानव गरिबी सूचाङ्क (Human Poverty Index – HPI)
- ७. **लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तीकरण: प्रतिबद्धता र प्रयासहरू**
 - ७.१ अन्तर्राष्ट्रिय महिला सम्मेलनहरू (International Women Conferences)
 - ७.२ महिलाविरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि (CEDAW), १९७९ र सोको इच्छाधीन आलेख (Protocol), १९९९
 - ७.३ बेइजिङ्ग कार्यमञ्च, १९९५
 - ७.४ दिगो विकास लक्ष्यहरू (SDGs)
 - ७.५ संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय सुरक्षा परिषद्का प्रस्ताव नम्बर (Resolutions) १३२५ र १८२०
 - ७.६ लैङ्गिक समानता तथा महिला सशक्तीकरणका लागी संस्थागत संयन्त्र
 - ७.६.१ प्रतिनिधि सभाको महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक समिति तथा प्रदेश सभाको सामाजिक विकास समिति
 - ७.६.२ महिला, बालबालिका तथा ज्येष्ठ नागरिक मन्त्रालय
 - ७.६.३ प्रदेशको सामाजिक विकास मन्त्रालय
 - ७.६.४ स्थानीय तहमा भएका संयन्त्रहरू
 - ७.६.५ राष्ट्रिय महिला आयोग लगायत अन्य संवैधानिक आयोगहरू
 - ७.६.६ संयुक्त राष्ट्रसङ्घ अन्तर्गत महिला हेर्ने निकाय (UN Women)

खण्ड (D) -२० अङ्क

८. लैङ्गिक मूलप्रवाहीकरण (Gender Mainstreaming)
- ८.१ सैद्धान्तिक पक्ष
 - ८.२ लैङ्गिक खण्डीकृत तथ्याङ्क (Gender-disaggregated data)
 - ८.३ लैङ्गिक विश्लेषण तथा परीक्षण (Gender analysis and audit)
 - ८.४ लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट (Gender – responsive budget) र नेपालमा यसको अभ्यास
 - ८.५ आवधिक योजना (संघीय र कोशी प्रदेश) मा लैङ्गिक मूल प्रवाहीकरण नीति
 - ८.६ नेपालमा लैङ्गिक समानताका लागि गरिएका विशेष व्यवस्था: सकारात्मक विभेद, आरक्षण, सकारात्मक कार्य (Affirmative action) र अन्य व्यवस्था
९. सामाजिक सुरक्षा तथा सामाजिक समावेशीकरण
- ९.१ ज्येष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिको अधिकार र सामाजिक सुरक्षा
 - ९.२ सामाजिक समावेशीकरण
 - ९.३ सामाजिक समावेशीकरणमा लैङ्गिक सरोकारका पक्षहरू

विषय:- कम्प्युटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)

1. Windows basic, Email and Internet
 - Introduction to Graphical User Interface
 - Use and update of Antivirus
 - Concept of virus, worm, span etc.
 - Starting and shutting down windows
 - Basic Windows Elements- Desktop, Taskbar, My Computer, Recycle Bin, etc.
 - Concept of files and folder, menu, toolbar
 - Searching file and folder
 - Internet browsing and searching the content in the web
 - Creating Email ID, Using email and mail client tools
 - Basic Network troubleshooting (checking network and internet connectivity)
2. Word Processing /MS Word
 - Creating, saving and opening documents
 - Typing in Devanagari and English
 - Copying, Moving, Deletion and Formatting Text
 - Text formatting (Font, Size, Color, Underline, Italic, Bold, etc.) and paragraph formatting (alignment, indentation, spacing)
 - Creating lists with Bullets and Numbering
 - Creating and Manipulating Tables
 - Borders and Shading
 - Creating Newspaper Style Documents Using Column
 - Security techniques of document
 - Inserting header, footer, page number, graphics, pictures, symbols
 - Page setting (margin, page size, orientation), previewing and printing of documents
 - Mail merge
3. Presentation System
 - Introduction to presentation application
 - Creating, opening and saving slides

- Formatting slides, slide design, inserting header and footer
 - Slide show
 - Animation
 - Inserting Built-in-picture, picture, table, chart, graphs and organization chart etc.
4. Electronic Spreadsheet
- Organization of electronic spreadsheet applications (Cells, Rows, Columns, Worksheet, Workbook and Workspace)
 - Creating, opening and saving work book
 - Editing, Copying, Moving, Deleting cell contents
 - Formatting cells (Font, Border, Pattern, Alignment, Number, Protection, Margins and text wrap)
 - Formatting Rows, Column and Sheets
 - Using formula with relative and absolute cell reference
 - Using basic functions (IF, SUM, MAX, AVERAGE etc.)
 - Sorting and filtering Data
 - Inserting header and footer
 - Page Setting, Previewing and Printing

प्रयोगात्मक परीक्षा योजना (Practical Examination Scheme)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	विषयवस्तु शीर्षक	अङ्क	समय
कम्प्यूटर सीप परीक्षण (Computer Skill Test)	१०	प्रयोगात्मक	Devanagari Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			English Typing	२.५ अङ्क	५ मिनेट
			Word Processing	२ अङ्क	१० मिनेट
			Electronic Spreadsheet	१ अङ्क	
			Presentation System	१ अङ्क	
			Windows basic, Email and Internet	१ अङ्क	
जम्मा				१०	२०

नमूना प्रश्नपत्र (Model Questions)

प्रथम पत्र: सामान्य ज्ञान र अभिरूचि परीक्षण

Part A- General Knowledge

Level I questions

1. नोबेल पुरस्कारका विधाहरू मध्ये नर्वेजियन नोबेल कमिटी, ओस्लोले पुरस्कार प्राप्त गर्ने व्यक्तिको छनौट गर्ने विधा कुन हो ?
(A) अर्थशास्त्र (B) चिकित्साशास्त्र (C) साहित्य (D) शान्ति
2. निम्न मध्ये कुन संरचना शिखर शैलीमा बनेको छ ?
(A) पशुपतिनाथको मन्दिर (B) सिंहदरबार (C) पाटनको कृष्ण मन्दिर (D) चाँगुनारायण मन्दिर

Level II questions

3. निम्न कथनहरू बारे विचार गर्नुहोस ।
(1) पश्चिमी प्रशान्त क्षेत्रमा चल्ने वायु टाइफुन हो ।
(2) व्यापारिक वायुको गति १६-४० कि.मि. प्रतिघण्टा हुन्छ ।
(3) विपरित व्यापारिक वायु उत्तरी गोलार्धमा उत्तर पश्चिम दिशाबाट बहन्छ ।
(4) विश्वमा मौसमी वायुको प्रमुख क्षेत्र अष्ट्रेलिया हो ।
(A) 1 र 2 मात्रै ठिक
(B) 1 र 3 मात्रै ठिक
(C) 2 र 3 मात्रै गलत
(D) माथीका सबै ठिक
4. समूह 1 र समूह 2 मा जोडा मिलाउनुहोस र कोडबाट सहि उत्तर छान्नुहोस ।
समूह 1
(a) ग्रो हार्लेम ब्रुटल्याण्ड
(b) वाङगारी माथाइ
(c) मेघा पाटेकर
(d) सुन्दरलाल बहुगुणा
समूह 2
1 चिपको
2 ग्लिनवेल्ट
3 हाम्रो साझा भविष्य
4 नर्मदा बचाउ

<u>Code</u>	<u>a</u>	<u>b</u>	<u>c</u>	<u>d</u>
(A)	2	3	4	1
(B)	3	4	1	2
(C)	3	2	4	1
(D)	4	3	1	2

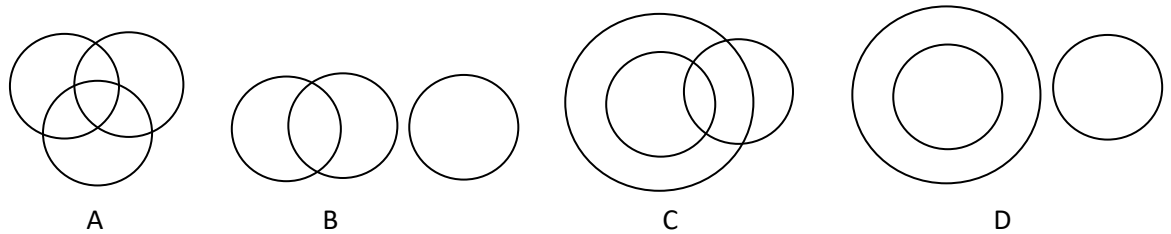
Part B - Aptitude Test

Verbal Reasoning

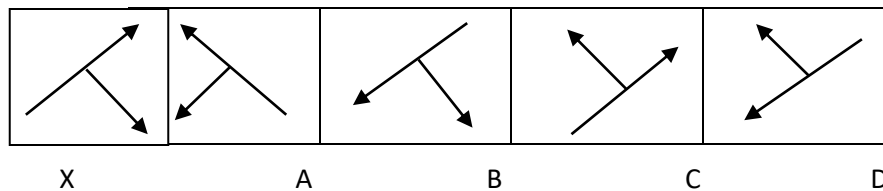
- Find out the alternative which will replace the question mark.
GH, JL, NQ, SW, YD?
(A) FJ (B) EJ (C) EL (D) FL
- In a coding system, TIGER is written as HOTWQ and RABIT is written as QCMOH, How can BITTER be written in this coding system?
(A) MHHQOW
(B) MOWWHQ
(C) MOHHWQ
(D) MHOHQW

Non-verbal Reasoning

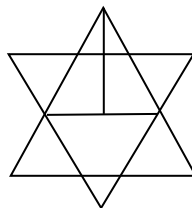
- Which of the following diagrams indicates the best relation between Females, Mothers and Doctors?

- Choose the correct mirror image of the fig. X from amongst the four alternatives A, B, C and D given along with it.

- What is the total number of triangles in the picture below?

- (A) 10 (B) 12 (C) 14 (D) 16

Quantitative aptitude

- What number should replace the question mark?
30:42 :: 56: ?
(A) 92 (B) 21 (C) 38 (D) 72
- What number should come next?
9, 81, 90, 810, 819, ?
(A) 900 (B) 8100 (C) 7371 (D) 1638

General mental ability, logical reasoning and analytical ability

8. Statements:

In a one day cricket match, the total runs made by a team were 200. Out of these, 160 runs were made by spinners.

Conclusions:

1. 80% of the team consists of spinners.
2. The opening batsmen were spinners.

- (A) Only conclusion 1 follows
(B) Only conclusion 2 follows
(C) Either 1 or 2 follows
(D) Neither 1 nor 2 follows
(E) Both 1 and 2 follows

द्वितीय पत्र: समसामयिक विषय

खण्ड (A)

१. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा सूचना तथा सञ्चार प्रविधिले ल्याएको अवसर तथा चुनौतिबारे संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस। -५
२. सार्वजनिक व्यवस्थापनको कार्यक्षेत्रको बारेमा प्रकाश पार्नुहोस। -१०

खण्ड (B)

३. लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यताको पालनाले कानूनको शासन स्थापित गर्न के-कस्तो सहयोग गर्छ? लेख्नुहोस। -५
४. नेपालको शासन प्रणालीका तीन तहबीचको अन्तरसम्बन्ध केलाउनुहोस। -१०

खण्ड (C)

५. नेपालको आर्थिक विकासमा सहकारी क्षेत्रले पार्न सक्ने प्रभावको बारेमा उल्लेख गर्नुहोस। -५
६. आर्थिक वृद्धि र आर्थिक विकासबीच फरक छुट्याउँदै प्राथमिकताका आधारमा नेपालको आर्थिक विकासका मूख्य तीनवटा पक्षहरूलाई कारणसहित उल्लेख गर्नुहोस। -१०

खण्ड (D)

७. नेपाल सरकारको श्रेस्ता प्रणालीबारे संक्षिप्तमा उल्लेख गर्नुहोस। -५
८. सदाचार र नैतिकताले सार्वजनिक कोषको सदुपयोगमा पुग्न सक्ने योगदानको बारेमा लेख्नुहोस। -१०

तृतीय पत्र: लैङ्गिकता र विकास

खण्ड (A)

१. लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक समूहका लागि भएका सकारात्मक प्रयास, विद्यमान समस्या र समाधानको उपायका बारेमा विश्लेषण गर्नुहोस। १०
२. नेपालमा भएका महिला आन्दोलन र महिला अधिकारको प्राप्तिमा यी आन्दोलनका उपलब्धीहरूबारे विवचेना गर्नुहोस। १०

खण्ड (B)

३. लैङ्गिक समानताको लक्ष्य प्राप्तमा मूल बाधकको रूपमा लैङ्गिक भूमिका रहेको सन्दर्भलाई विश्लेषण गर्दै लैङ्गिक भूमिकाले महिला सशक्तीकरणमा पुऱ्याएको असरबारे चर्चा गर्नुहोस। (५+५)
४. मानव बेचबिखन तथा ओसारपसारका कारणहरू उल्लेख गर्दै लैङ्गिक समानताको लक्ष्य प्राप्तमा पारेको असरको बारेमा विवेचना गर्नुहोस। १०

खण्ड (C)

५. विकासमा लैङ्गिक दृष्टिकोणका सन्दर्भमा प्रतिपादित विचारधाराहरू मध्ये कुनै ३ वटाको बारेमा संक्षिप्त चर्चा गर्दै बेइजिङ्ग कार्यमञ्च, १९९५ सरोकारका क्षेत्रहरू उल्लेख गर्नुहोस। (७+३)

खण्ड (D)

६. नेपालमा लक्षित वर्गका लागि प्रदान गरिने सामाजिक सुरक्षा भत्ताको प्रभावकारीताको मूल्याङ्कन गर्नुहोस। १०